НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЗВІТ

експертної групи

Заклад вищої освіти	**Карпатський національний університет імені Василя Стефаника**
Освітня програма	**39742 Політологія. Національна безпека**
Рівень вищої освіти	**Бакалавр**
Спеціальність	**052 Політологія**

Цей звіт складений за наслідками експертного оцінювання згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – https://naqa.gov.ua/

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	**Карпатський національний університет імені Василя Стефаника**
Назва ВСП ЗВО	*не застосовується*
ID освітньої програми в ЄДЕБО	**39742**
Назва ОП	**Політологія. Національна безпека**
Галузь знань	**05 Соціальні та поведінкові науки**
Спеціальність	**052 Політологія**
Спеціалізація (за наявності)	*відсутня*
Рівень вищої освіти	**Бакалавр**
Вид освітньої програми	**Освітньо-професійна**

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	**Мордзинська Надія Анатоліївна, Козлов Костянтин Іванович, Бруяка Марія Анатоліївна, Валюх Людмила Іванівна (керівник)**
Залучений представник роботодавців	*не застосовується*
Дати візиту до ЗВО	**17.03.2026 р. – 19.03.2026 р.**

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	**https://nmv.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/22/2026/02/samoocinka_052_politologia.-nac.bezpeka_bak.pdf**
Програма візиту експертної групи	**https://nmv.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/22/2026/03/programa-vizuty-052-bak.-politologia-nb.pdf**

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Висновок щодо відповідності критеріям. Позитивні практики за освітньою програмою:

ОП «Політологія. Національна безпека» відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія», затвердженого наказом МОН України. Забезпечення ПРН здійснюється через логічно пов'язану систему освітніх компонентів, практичну підготовку здобувачів освіти та захист кваліфікаційних робіт. Мета ОП узгоджується з місією і стратегічними пріоритетами КНУ ім. В. Стефаника. Мета і ПРН сформовані з урахуванням аналізу вітчизняних та міжнародних освітніх практик, регіонального контексту та потреб ринку праці. Виконано основні рекомендації ЕГ: включено ЗК08, запроваджено ОК «Фізична культура», оновлено матриці відповідності. Профільна безпекова унікальність ОП. Залучення діючих представників силових та безпекових структур (ГУНП, ГУДСНС, ОВА) до рецензування та обговорення ОП. Правила прийому на навчання за ОП 2022-2024 років укладені відповідно до Правил прийому в КНУ ім. В. Стефаника, є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті ЗВО. У межах ОП здійснює визнання ПРН та кваліфікацій, здобутих на інших ОП та під час академічної мобільності, а також здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. На ОП наявна практика визнання ПРН та кваліфікацій, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Освітній процес за ОП відповідає вимогам чинного законодавства та здійснюється на засадах студентоцентрованого підходу й академічної свободи. Силабуси дисциплін наявні у відкритому доступі на сайті кафедри; оновлений зміст ОК безпосередньо на основі стажувань НПП. Наявні наукові видання кафедри для публікацій здобувачів. НПП систематично підвищують кваліфікацію. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, сприяють досягненню заявлених цілей та ПРН, відповідають студентоцентрованому підходу. Здобувачі освіти КНУ ім. В. Стефаника долучаються до заходів академічної доброчесності. Зворотний зв'язок від студентів щодо якості викладання збирається через електронне опитування «Викладач очима студентів», а питання етики та доброчесності розглядає спеціально створена Комісія. Викладачі демонструють високу публікаційну активність у виданнях баз Scopus та Web of Science, регулярно долучаються до міжнародних проєктів та проходять міжнародні стажування. Матеріально-технічна база та навчально-методичне забезпечення є достатніми для досягнення цілей і ПРН. ЗВО продемонстрував здатність приймати складні інституційні рішення: визнавши проблему з нормативною невідповідністю назви програми, оперативно розробив та погодив з МОН нову ОП. КНУ ім. В. Стефаника систематично оприлюднює необхідні документи й інформацію, що стосується ОП, а також можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, розміщуючи їх в Електронному фонді.

Недоліки

Загальний обсяг практичної підготовки (12 кредитів ЄКТС, 5%) є мінімально достатнім для ОП, що позиціонує себе як програму підготовки аналітиків безпекового профілю. Відсутність прикладів міжнародної академічної мобільності здобувачів освіти даної ОП. Результати опитувань задоволеності здобувачів не розмежовані між ОП 39742 та ОП 17028, що унеможливлює об'єктивну оцінку якості викладання саме за цією програмою. Обмежений практичний досвід штатних викладачів у вузьких безпекових сферах. Попри потужну науково-теоретичну базу (історія, політологія), штатні викладачі, які забезпечують низку вузькоспеціалізованих безпекових дисциплін (наприклад, «Кібербезпека в системі національної безпеки»), не завжди мають відповідний підтверджений досвід безпосередньої практичної роботи у структурах сектору безпеки і оборони. Залучення роботодавців здебільшого обмежується форматами гостьових зустрічей, керівництвом практиками та участю в атестаціях. Недостатньо чітко простежується їхня системна участь у регулярному проведенні аудиторних занять (як викладачів-сумісників), що є важливим для практикоорієнтованої безпекової програми. Більшість вогнегасників не закріплені належним чином, стоять на підлозі, що порушує вимоги пожежної безпеки. Неформальний характер процедури відстеження кар'єрного шляху випускників, що спирається переважно на особисті контакти та соцмережі. Відсутність систематичного оприлюднення рецензій стейкхолдерів.

Рекомендації

Поглиблювати співпрацю із ЗВО-партнерами з метою обміну досвідом та задля організації спільних наукових досліджень. З урахуванням наявних договорів з профільними базами практик (ГУНП, ДСНС, ОВА) рекомендується розпочати підготовчу роботу щодо можливого впровадження дуальної форми навчання для майбутніх ОП кафедри безпекового профілю, відповідно до ст. 51 ЗУ «Про вищу освіту» та наявного Положення Університету. З'ясувати причини низької активності здобувачів освіти щодо академічної мобільності шляхом анкетування. Згідно отриманих результатів, зважаючи на сучасні виклики, у 2026-2027 н.р. популяризувати можливості залучення здобувачів освіти за ОП до програм академічної мобільності, зокрема у рамках партнерства з безпековими та оборонними інститутами університетів-партнерів. Рекомендується забезпечити технічне та організаційне розмежування результатів опитувань задоволеності здобувачів в системі ЦЗЯ за окремими ОП кафедри для підвищення об'єктивності моніторингу якості. Рекомендується поступово запроваджувати іншомовний компонент у профільних безпекових ОК у форматі окремих тем або практичних завдань з використанням англомовних першоджерел. Керівництву факультету та гаранту ОП до початку наступного навчального року розглянути можливість залучення професіоналів-практиків із реальним досвідом роботи в правоохоронних чи безпекових органах не лише до гостьових лекцій, але й до регулярного викладання (на умовах сумісництва чи погодинної оплати) окремих модулів у межах профільних дисциплін («Кібербезпека», «Публічне адміністрування в

національній безпеці» тощо). Вогнегасники слід розмістити та закріпити на стінах або у спеціальних шафах відповідно до Правил пожежної безпеки в Україні. Інституційно формалізувати механізм моніторингу кар'єрного шляху випускників (наприклад, через запровадження регулярного стандартизованого анкетування), щоб перевести цей процес із площини особистих контактів викладачів у площину системної університетської аналітики. Розробити та оприлюднити на сайті кафедри таблицю пропозицій стейкхолдерів.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проєктування освітньої програми:

1. Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ЕГ встановлено, що ОП «Політологія. Національна безпека» за структурою та змістовим наповненням відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (затвердженого наказом МОН України № 911 від 10.07. 2020 р. https://surli.cc/gcjjcc). ОП затверджено Вченою радою Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 09 від 27 серпня 2025 р.), введено в дію 1 вересня 2025 р. Компоненти опису предметної області ОП відповідають формулюванням Стандарту. ОП включає усі прописані у Стандарті компетентності та РН, які забезпечуються обов'язковими ОК, також містить (відображено у матриці відповідності РН і ОК). Програма містить перелік ЗК і СК, а її ПРН узгоджуються з Національною рамкою кваліфікацій для цього рівня освіти (https://surl.li/kryghm). Відповідність програмних ОК і РН наведена в п.5 освітньої програми «Матриця відповідності програмних результатів навчання відповідним компонентам освітньої програми». ОП забезпечує досягнення всіх ПРН1–ПРН16, передбачених стандартом, шляхом вивчення обов'язкових компонентів. На ОП передбачені додаткові спеціальні компетентності СК10-СК12 та результати навчання РН 17, РН18. Усі програмні результати навчання забезпечуються ОК за ОП «Політологія. Національна безпека».

2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів

Професійний стандарт відсутній.

3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти

ОП «Політологія. Національна безпека» має чітко визначену мету, яка полягає в підготовці кваліфікованих фахівців-політологів, які вміють застосувати теорії та методи політичної науки для розв'язання спеціалізованих задач і практичних проблем у політичній сфері, забезпечення публічного простору кадрами для соціально-політичної та аналітичної діяльності в галузі управління та адміністрування національної безпеки в умовах динамічних змін та сучасних викликів (https://surl.li/utsdht). У відомостях про самооцінювання зазначено, що цілі освітньої програми узгоджуються із місією університету відповідно до Стратегії та визначають три ключові напрямки: освіта, наука та регіон. ОП спрямована на удосконалення навчального процесу задля формування необхідних компетенцій у здобувача, які забезпечують високий рівень його конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці. В науковій діяльності ОП спрямована на розвиток інноваційного мислення та здатності до практичного застосування набутих знань у професійній діяльності. Щодо регіонального аспекту – програма сформована з урахуванням аналізу тенденцій розвитку ринку праці регіонального та місцевого рівня (ОК10 Політична регіоналістика, ОК18 Публічне адміністрування в національній безпеці, ОК24 Державне управління та місцеве самоврядування). Під час зустрічі 6 роботодавці засвідчили врахування регіонального контексту. ЕГ підтверджує, що мета ОП відповідає місії та Стратегії Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника на 2020-2027 рр. (https://surli.cc/tjcbnm).

4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін

Аналіз ОП «Політологія. Національна безпека», відомостей про СО, документації кафедри політичних наук, проведені ЕГ зустрічі свідчать, що в КНУ ім. В. Стефаника ведеться системна робота щодо залучення стейкголдерів до реалізації цілей ОП та її оновлення (шляхом обговорень, опитувань, рецензування). Під час зустрічі 4 здобувачі освіти зазначили, що вони залучаються до обговорення ОП через опитування, які організовують Центр забезпечення якості та Центр дистанційного навчання (https://surl.li/qunfsr , https://surl.li/lteogz). Здобувачі освіти залучаються до обговорення змісту ОП під час засідань розширеного засідання кафедри політології та кафедри політичних наук (2024 р.) https://surl.li/etcntx. Рекомендації здобувачів освіти у 2024-2025 н. р. які були враховані: тематики вибіркових курсів (Безпекові міжнародні організації, Безпекові інститути в Україні). Пропозиції здобувачів лежать в основі формування нового переліку вибіркових дисциплін та коригування програмних результатів навчання (РН5, 14, 15) (https://surl.li/dzklra). З метою вдосконалення підготовки фахівців у 2025–2026 н.р. враховано запити здобувачів щодо актуалізації тем досліджень та глибшої інтеграції їхніх власних наукових інтересів у курсові та кваліфікаційні роботи та удосконалення змісту практичної підготовки (https://surli.cc/dbcvoh) . Під час зустрічі 6 з роботодавцями було засвідчено їхню участь у практичній підготовці здобувачів, а також у розробці та вдосконаленні ОП. Пропозиції зафіксовано у рецензіях-відгуках на ОП «Політологія. Національна безпека» 2025 р. (https://surl.li/ummgrg, https://surl.li/pacuzc, https://surl.li/gegaha) які обговорено на засіданнях кафедри. Опитування, що проводить Центр забезпечення якості університету, дають можливість систематизувати пропозиції стейкхолдерів та врахувати їх (https://surli.cc/ooukcr). Згідно пропозицій роботодавців у ОП у 2024 р. було внесено наступні зміни: перейменовано ОК Публічне управління на ОК Публічне управління в національній безпеці (Корольчук І.І); у перелік спеціальних компетентностей внесено СК12 (Чернецький В.В.), а у склад програмних результатів РН17 та РН18 (Влізло І.І., Чернецький В.В.), вдосконалено перелік вибіркових дисциплін з врахуванням потреб ринку праці (Гурак М.В.) (https://surl.li/vbabup). Активно долучаються до вдосконалення програми й представники академічної спільноти (зустріч 3). Під час зустрічі, викладачі кафедри наголосили на систематичному обговоренні змісту ОП та участі в опитуваннях проведених Центром забезпечення якості (https://surl.li/qunfsr). Під час обговорення ОП в 2024 р. було запропоновано внести зміни щодо назв ОК26, ОК29, рекомендовано впровадити нові дисципліни: Академічна доброчесність, Шпигунство як інструмент державної безпеки, Порівняльна політологія. У 2025 р. були внесені зміни згідно зауважень акредитаційної експертизи: запроваджено ОК8 Фізична культура, у перелік ЗК введено ЗК8, оновлено Матриці з метою виправлення технічних помилок (https://surli.cc/hbqgxr).

5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

При формуванні мети і ПРН ОПП врахована специфіка розвитку спеціальності, пов'язана з тенденціями розвитку ринку праці. На зустрічі із роботодавцями (зустріч 6) засвідчено, що випускники спеціальності є висококваліфікованими фахівцями, які володіють методологією та інструментальним апаратом у навчальній, інформаційній, безпековій, владно-управлінській сферах, відповідають сучасним вимогам часу. З огляду на інтернаціоналізацію політичної науки, в ОП включено РН2 щодо використання іноземної мови, РН4 володіння нею на достатньому для ефективної професійної комунікації рівні та РН15, що передбачають уміння конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження на основі сучасних прикладних методик та технологій. Програма дає змогу сформувати етичні та академічні цінності (ОК5, ОК15), необхідні для успішної кар'єри на ринку праці. ОК18, ОК24, ОК-27, ОК33 дозволяють сформувати та розвинути такі компетентності як здатність здійснювати та застосовувати методологічний інструментарій політичної науки у професійній діяльності, зокрема з урахуванням потреб забезпечення сфер національної безпеки (СК4, СК7), здатність конструювати дизайн та розробляти і виконувати програму політологічного дослідження (СК8) (https://surl.li/agchgd). На зустрічах із гарантом ОП, академічним персоналом, роботодавцями зазначалося, що Прикарпаття має регіональну транскордонну специфіку та відсутні інші, крім ЗВО, осередки підготовки фахівців-політологів, зокрема за ОП «Політологія. Національна безпека». Галузевий та регіональний контекст враховано під час формулювання цілей та ПРН ОП через формування затребуваних ринком професійних навичок аналізу та розв'язання комплексних проблем в політичній сфері (РН13, РН18). У силабусах та в процесі викладання значна увага приділяється питанням регіонального політичного процесу (ОК10, ОК18, ОК24) https://surli.cc/dhysci. Аналіз відомостей самооцінювання та зустрічей 1, 2, 3 засвідчують, що для формування мети та ПРН було здійснено аналіз ОП, які забезпечуються різними ЗВО України у контексті підготовки бакалаврів за спеціальністю «Політологія». Йдеться про такі вітчизняні ЗВО: ЛНУ ім. І. Франка, ЧНУ ім. Ю. Федьковича, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»). При розробці безпекової складової ОП були проаналізовані навчальні плани та навчальні дисципліни КНУ ім. Тараса Шевченка, ВНУ ім. Лесі Українки, НУ «Острозька академія». Особливо враховано досвід схожих освітніх програм в межах спеціальності 052 Політологія, зокрема Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (ОП Національна безпека) та Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (ОП Політична безпека держави). Важливою є взаємодія із зарубіжними навчальними закладами: Університетом ім. М. Кюрі Склодовської в Любліні, Варшавським університетом, Інституту наук про політику та адміністрацію Опольського університету, Ягеллонським університетом, Мазовецькою Академією у Плоцьку, Трнавським університетом.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Освітня програма «Політологія. Національна безпека» відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія», затвердженого наказом МОН України № 911 від 10.07. 2020 р. Забезпечення програмних результатів навчання здійснюється через логічно пов'язану систему освітніх компонентів, практичну підготовку здобувачів освіти та захист кваліфікаційних робіт. Професійний стандарт для спеціальності наразі відсутній, однак структура та зміст освітньої програми побудовані з урахуванням вимог до компетентностей випускників галузі політології та сучасних тенденцій професійної діяльності. Мета освітньої програми узгоджується з місією і стратегічними пріоритетами КНУ ім. В. Стефаника. Мета і програмні результати навчання сформовані з урахуванням аналізу вітчизняних та міжнародних освітніх практик, регіонального контексту та потреб ринку праці. Програма враховує сучасні євроінтеграційні, наукові та освітні тенденції.

Недоліки

Не виявлено.

Рекомендації

Поглиблювати співпрацю із ЗВО-партнерами з метою обміну досвідом та задля організації спільних наукових досліджень.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Освітньо-професійна програма «Політологія. Національна безпека» 2025 р. (https://surli.cc/epuycv) введена в дію наказом в.о. ректора № 76/06-06-с від 29 серпня 2025 р. з 01.09.2025 р. Загальний обсяг ОП становить 240 кредитів ЄКТС: обов'язкові компоненти - 180 кредитів ЄКТС, дисципліни за вибором здобувачів - 60 кредитів ЄКТС (25%), що відповідає вимогам ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» та Стандарту вищої освіти зі спеціальності 052 Політологія. Навчальний план 2025 р. (https://surli.cc/tkpoqx) передбачає нормативний розподіл навчального навантаження: цикл загальної підготовки - 21 кредит ЄКТС, цикл теоретичної професійної підготовки - 144 кредити ЄКТС, практична підготовка - 12 кредитів ЄКТС, атестація - 3 кредити ЄКТС. Практична підготовка представлена двома видами: навчально-ознайомлювальна практика з організації діяльності правоохоронних органів та регіональних відділень ДСНС (4 семестр, 3 кредити ЄКТС) та виробнича практика в органах державної влади та місцевого самоврядування (8 семестр, 9 кредитів ЄКТС). Термін навчання - 3 роки 10 місяців, наявні денна та заочна форми навчання. Запроваджено ОК 8 «Фізична культура» (1 семестр, 3 кредити ЄКТС) - що забезпечує повноту реалізації ЗК07. Обсяг усіх ОК кратний 3 кредитам ЄКТС. У 4 семестрі включено вибіркову дисципліну «Базова загальновійськова підготовка» - на виконання Постанови КМУ від 21.06.2024 р. № 734 та наказу ректора від 10.03.2025 р. № 183. ЕГ звертає увагу, що ОП продовжує функціонування без нового набору: з 01.09.2025 р. вступ на навчання не здійснюється у зв'язку з невідповідністю назви вимогам абз. 3 п. 6 ст. 9-1 ЗУ «Про вищу освіту». ЗВО зафіксував цей факт безпосередньо в передмові до ОП 2025 р. Наразі продовжують навчання здобувачі 2-4 курсів (станом на 01.10.2025: 74 особи), а МОН погодив впровадження нової ОП «Політичні комунікації та публічна політика».

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних

результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів

ОП «Політологія. Національна безпека» 2025 р. виконала пріоритетну вимогу ГЕР: включено ЗК08 «Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності», реалізацію якої закріплено через ОК 15 «Академічна доброчесність». Матриці відповідності компетентностей та ПРН компонентам ОП розміщені у складі опису ОП. ЕГ перевірила матрицю відповідності ПРН компонентам ОП та встановила, що всі 18 ПРН (16 стандартних та 2 додаткові - ПРН 17, ПРН 18) забезпечуються не менш ніж двома обов'язковими ОК кожний. Зокрема: ПРН 17 (здатність оцінювати загрози національній безпеці) забезпечується ОК 11 «Теорія безпеки», ОК 19 «Система національної безпеки», ОК 22 «Військово-політична безпека», ОК 28 «Соціокультурна та інформаційна безпека», ОК 30 «Політика забезпечення економічної безпеки», ОК 36 «Екологічна безпека». ПРН 18 (здатність до аналізу механізмів реагування системи безпеки) забезпечується ОК 13 «Система оборони держави», ОК 18 «Публічне адміністрування в нацбезпеці», ОК 22 «Військово-політична безпека», ОК 31 «Соціальні основи безпеки», а також практичними компонентами ОК 41–42. Таким чином, унікальні для цієї ОП результати навчання СК10–СК12 і ПРН 17–18 є методично обґрунтованими та досяжними. ОП не позиціонується як міждисциплінарна: вона є освітньо-професійною програмою спеціальності 052 «Політологія» із профільною безпековою спеціалізацією в межах однієї спеціальності. Інтеграція безпекового компонента не виводить ОП за межі предметної галузі 052, а є внутрішньою спеціалізацією, що прямо передбачена Стандартом вищої освіти за спеціальністю. ОП зберігає профільну унікальність завдяки блоку безпекових дисциплін, що забезпечують власні програмні компетентності СК10-СК12 та ПРН 17-18: «Теорія безпеки», «Система оборони держави», «Публічне адміністрування в національній безпеці», «Система національної безпеки», «Міжнародна безпека», «Військово-політична безпека держави», «Соціокультурна та інформаційна безпека держави», «Політика забезпечення економічної безпеки», «Соціальні основи безпеки», «Екологічна безпека держави» та «Шпигунство як інструмент державної безпеки». Структурно-логічна схема ОП побудована від загальнополітологічних основ (1-2 сем.) до поглибленої безпекової спеціалізації (3-8 сем.), де концентрація профільних ОК зростає від семестру до семестру. Це є логічним та методично обґрунтованим підходом.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОП 2025 р. відповідає предметній галузі спеціальності 052 та водночас забезпечує унікальний безпековий профіль. Поєднання загальнополітологічних ОК («Загальна теорія політики», «Порівняльна політологія», «Теорія міжнародних відносин», «Філософія політики», «Теорія конфлікту і методика ведення переговорів») з профільними безпековими дисциплінами забезпечує комплексну підготовку у відповідному предметному полі. Зовнішні рецензенти ОП 2025 р. - начальник ГУНП в ІФ обл. Безпалько С.В., начальник відділу цивільного захисту ІФ ОДА Корольчук І.І., начальник УНС ІФ міської ради Влізло І.І. - підтверджують відповідність змісту ОП запитам безпекової галузі. ЕГ перевірила тематику кваліфікаційних робіт, захищених за цією ОП у 2024–2025 рр. та розміщених в інституційному репозитарії університету (https://surli.cc/yynsqm). Аналіз підтвердив, що тематика кваліфікаційних робіт охоплює предметну галузь спеціальності 052 в її безпековому профілі: дослідження функціонування системи національної безпеки, аналіз загроз інформаційній і соціокультурній безпеці, публічне адміністрування в галузі безпеки, аналіз воєнно-політичних процесів.

4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

ОП передбачає 60 кредитів ЄКТС вибіркових компонентів (25%), реалізованих через трирівневий каталог вибіркових дисциплін, що щорічно оновлюється. Каталог вибіркових ОК 3-го рівня (https://surli.cc/sevxza) містить кількість позицій, що щонайменше вдвічі перевищує кількість ВК, передбачену навчальним планом на кожному курсі, відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу Університету (https://surli.cc/odxgif). Це підтверджено протоколами засідань кафедри. Процедура вибору регламентована Положенням про порядок реалізації права здобувачів на вільний вибір освітніх компонентів (https://surli.cc/ntsgbl). Здобувачі ознайомлюються з каталогом до 1 березня та здійснюють вибір до 1 квітня поточного навчального року, тобто завчасно до формування розкладу наступного. Суперечностей у процедурі не виявлено. Під час зустрічі ЕГ зі здобувачами (зустріч 4) жодних скарг на обмеження права вибору не зафіксовано. Трирівневий каталог вибіркових ОК (Каталог 1 - загальноосвітній, Каталог 2 - рівень спеціальності/галузі, Каталог 3 - рівень ОП) прямо забезпечує право здобувачів обирати дисципліни поза межами власної ОП. Зокрема, у 2025–2026 н.р. здобувачі ОП «Пол. Нац. безпека» скористалися Каталогом 1 при виборі дисципліни «Базова загальновійськова підготовка». Каталог містить дисципліни, що поглиблюють підготовку з різних аспектів безпеки держави (Безпекові міжнародні організації, Безпекові інститути в Україні, Релігійна безпека, Стійкість в системі національної безпеки тощо). Сайт кафедри підтверджує функціонування системи неформальної освіти (https://surli.cc/hltpiq) - у 2025–2026 н.р. зараховано теми з ОК «Теорія міжнародних відносин», «Глобальні і регіональні системи безпеки», «Політичний менеджмент», «Волонтерський рух» за результатами проходження курсів на Prometheus та інших платформах (сертифікати розміщені на сайті кафедри).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.

ОП передбачає дві профільні практики: навчально-ознайомлювальна (4 сем., 3 кредити ЄКТС) та виробнича (8 сем., 9 кредитів ЄКТС) - разом 12 кредитів ЄКТС (5%). Бази практик - Головне управління Національної поліції в ІФ обл., ГУДСНС в ІФ обл., Івано-Франківська ОВА та Івано-Франківська міська рада - профільно відповідають безпековому спрямуванню ОП і забезпечені відповідними угодами. Програми та методичні матеріали практик розміщені на сайті кафедри (https://surli.cc/yrrjsj). Навчально-ознайомлювальна практика (ОК 41, 4 сем.) безпосередньо спрямована на ознайомлення з організацією діяльності правоохоронних органів та ДСНС — тобто реальних суб'єктів системи національної безпеки. Здобувачі набувають практичних знань про нормативно-правову базу функціонування цих органів, алгоритми реагування на надзвичайні ситуації, принципи взаємодії між суб'єктами безпекового сектору. Це прямо формує СК10 («здатність оцінювати функціонування системи нацбезпеки») та ПРН 17. Виробнича практика (ОК 42, 8 сем.) орієнтована на аналітичну діяльність в органах державної влади і місцевого самоврядування — суб'єктах публічного управління, що є ключовими роботодавцями для випускників програми. Здобувачі виконують реальні аналітичні завдання: підготовку інформаційних довідок, аналіз нормативних документів, участь у нарадах. Це формує ПРН 18 та СК11–СК12. Під час зустрічі ЕГ з роботодавцями (зустріч 6) представники ГУНП та ОВА підтвердили реальне залучення практикантів до фахової діяльності. Організація практик регламентована Положенням про організацію та проведення практики в Університеті, програмами кожного виду практики (https://surli.cc/rangvh та https://surli.cc/rfrsvv) та наскрізною програмою практик. Кожна програма містить: мету та завдання, компетентності та ПРН, що формуються, вимоги до щоденника і звіту, критерії оцінювання, порядок захисту. З базами практик укладені договори, що передбачають призначення відповідального керівника з боку установи. Стейкголдери беруть участь у захисті звітів. Під час зустрічі зі здобувачами (зустріч 4) процедури практики охарактеризовано як зрозумілі та реально здійснювані.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок

ОП системно забезпечує soft skills через широкий спектр ОК: комунікативні навички - ОК 3 «Іноземна мова (основна)», ОК 4 «Українська мова (за професійним спрямуванням)», ОК 23 «Іноземна мова (англійська)»; критичне мислення і аналіз інформації - ОК 35 «Теорія конфлікту і методика ведення переговорів», ОК 33 «Методика і техніка політологічних досліджень»; навички командної роботи та лідерства - ОК 18 «Публічне адміністрування в національній безпеці», ОК 26 «Науковий семінар», ОК 34 «Політична соціологія». Безпековий профіль ОП органічно передбачає формування ситуаційного аналізу, стресостійкості та навичок прийняття рішень в умовах невизначеності через вивчення ОК 22 «Військово-політична безпека держави», ОК 28 «Соціокультурна та інформаційна безпека».

7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання

Аудиторне навантаження становить 36% від загального, самостійна робота - 64%, що відповідає нормативній базі ЗВО. Обсяг усіх ОК кратний 3 кредитам ЄКТС. Щотижневе аудиторне навантаження не перевищує 30 годин. Дві курсові роботи виділено окремими позиціями в НП (4 та 6 семестри, по 3 кредити ЄКТС кожна). Кваліфікаційна робота - 9 кредитів ЄКТС.

8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)

Практикоорієнтованість ОП реалізується через профільні практики на базах ГУНП та ОВА, через зміст безпекових ОК, що містять аналіз реальних загроз (ОК 22, ОК 28-32, ОК 36), та через курсові роботи, пов’язані з актуальними проблемами безпеки. Представники баз практик (ГУНП, ДСНС, ОВА) безпосередньо залучені до рецензування ОП 2025 р. Підготовка здобувачів за дуальною формою не здійснюється, оскільки відповідно до ст. 51 ЗУ «Про вищу освіту» дуальна форма передбачає виконання трудових обов'язків здобувачами денної форми навчання на основі трудового договору, з охопленням від 25 до 60% ОП. Запровадження такої форми потребує відповідної нормативної, організаційної та кадрової підготовки баз практики. Університет має відповідне Положення про дуальну форму, яке може стати основою для поступового впровадження цієї моделі для спеціальності.

9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об’єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

ОП сприяє досягненню ЦСР через вивчення ОК 28, ОК 30, ОК 31 та ВК «Стійкість в системі нац. безпеки» (ЦСР 16 - мир і справедливість; ЦСР 11 - стале міське планування). Аналіз кліматичних загроз нац. безпеці охоплено ОК 36 «Екологічна безпека». ЦСР 4 (якісна освіта) та ЦСР 5 (гендерна рівність) реалізуються через загальноуніверситетські механізми.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

ОП «Політологія. Національна безпека» 2025 р. виконала основні вимоги умовної акредитації, рекомендованої ГЕР: включено ЗКо8, запроваджено ОК «Фізична культура», оновлено матриці відповідності. Профільна безпекова унікальність ОП є очевидною перевагою: жодна інша ОП кафедри не забезпечує комплексної підготовки для аналітичної діяльності в галузі управління національною безпекою. Залучення діючих представників силових та безпекових структур (ГУНП, ГУДСНС, ОВА) до рецензування ОП є позитивною практикою, що свідчить про зв'язок з реальним безпековим сектором. Система неформальної освіти з конкретними прикладами зарахування курсів, орієнтованих на безпекову тематику, є також позитивною практикою.

Недоліки

Загальний обсяг практичної підготовки (12 кредитів ЄКТС, 5%) є мінімально достатнім для ОП, що позиціонує себе як програму підготовки аналітиків безпекового профілю.

Рекомендації

З урахуванням наявних договорів з профільними базами практик (ГУНП, ДСНС, ОВА) рекомендується розпочати підготовчу роботу щодо можливого впровадження дуальної форми навчання для майбутніх ОП кафедри безпекового профілю, відповідно до ст. 51 ЗУ «Про вищу освіту» та наявного Положення Університету.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання за ОП зафіксовані у загальних Правилах прийому Карпатського національного університету імені Василя Стефаника на сторінці Приймальної комісії. (https://surl.li/rasufo). ЕГ мала змогу пересвідчитися, що правила прийому є чіткими, структурованими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень. На сайті також розміщені: Калькулятор розрахунку балів (https://surli.cc/nmwcmy); чітко структурована інформація про ліцензійний обсяг, кількість поданих заяв та рейтингові списки https://surl.li/rndwfy . У 2025 р. працювала у бета-версії ШІ-консультантка «Все про вступ 2025 до Університету». Наразі, університет вдосконалює її роботу https://surl.li/ojqrsj . Під час зустрічі 4, здобувачі освіти засвідчили, що у них не виникало зауважень стосовно процедури вступу за ОП «Політологія. Національна безпека», а правила прийому за даною ОП у Карпатському університеті імені Василя Стефаника є чіткими та зрозумілими.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості

Правила прийому на навчання (https://surl.li/enwecv) розроблені відповідно до Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України. Ці Правила підлягають щорічному оновленню, затвердженню ректором Карпатського національного університету ім. В. Стефаника і опубліковані на вебсторінці Приймальної комісії (https://surli.cc/sdyxkt). У 2025 р. прийом на 1-й курс здобувачів на навчання за ОП не проводився у зв'язку із невідповідністю назви ОП вимогами абзацу третього п. 6 ст. 91 Закону України «Про вищу освіту» (https://surl.li/juxcyo). Відповідні рекомендації надані в експертному висновку ГЕР щодо акредитації даної ОП від

19.06.2025 р. Вступ здобувачів, які навчаються зараз на 2-4 курсах здійснювався на основі ПЗСО та НРК5 і передбачав наявність результатів сертифікатів з 4-х предметів НМТ 2024, 2023 або 2022 рр. (вагові коефіцієнти: математика (0,4); українська мова (0,35); історія України (0,25) і 4-й предмет на вибір або сертифікатів ЗНО 2021 р. (https://surl.li/wihdqw). Також при вступі на дану ОП до уваги брався мотиваційний лист вступника. На основі диплома молодшого спеціаліста /фахового молодшого бакалавра (НРК5) у 2024 р. здобувачами 2 курсу стали двоє випускників коледжу.

3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства

У КНУ ім. В. Стефаника розроблена низка положень, які регулюють визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах, зокрема, під час академічної мобільності: «Положення про порядок визнання результатів навчання та ліквідації академічної різниці» (https://surl.li/lsgamn); «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (https://surl.li/ierjnh), (п. 10. Порядок поновлення, переведення, відрахування здобувачів освіти); «Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (https://surl.li/ebizae), введене наказом ректора № 197 від 5.04.2023 р. (п. 4. Визнання та перезарахування результатів навчання здобувача освіти в ЗВО-партнері). Документи є доступними для всіх учасників освітнього процесу і розміщені на вебсайті КНУ ім. В. Стефаника. Інформація про академічну мобільність та процедури визнання результатів є також в «Студентському путівнику» на вебсайті університету (https://surl.li/ukjzku), на веб-сторінках Відділу міжнародних зв'язків (https://surl.li/jdbjhn) та кафедри політичних наук (https://surl.li/wksytf). Під час зустрічі 4, здобувачі освіти засвідчили обізнаність і розуміння правил зарахування результатів навчання здобутих на інших освітніх програмах (під час академічної мобільності). У 2022 р. двоє здобувачів денної форми навчання та двоє здобувачів заочної форми навчання були переведені з ОП «Політологія» на ОП «Політологія. Національна безпека».

4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу

Процедура визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ЗВО регулюється «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (https://surl.li/mimkit). Можливість враховувати результати навчання, отримані в процесі неформальної та інформальної освіти зазначена в силабусах навчальних дисциплін ОП (https://surl.li/cehjed), у яких викладачі подають інформацію про можливість проходження курсів на платформах Coursera, Prometheus, EdEra тощо (засвідчено на зустрічах з академічним персоналом 3 і здобувачами освіти 4). Процедура визнання результатів неформального навчання в КНУ ім. В. Стефаника включає подання здобувачем заяви, ідентифікацію задекларованих ним результатів, їх оцінювання та ухвалення рішення щодо зарахування відповідних ОК або відмови у визнанні. Здобувачі освіти підтвердили поінформованість про процедури визнання результатів навчання отриманих у неформальній та/або інформальній освіті. Здобувачі ОП «Політологія. Національна безпека» активно використовують можливості неформальної освіти, що засвідчено під час зустрічей з ЕГ. Згідно даних поданих у відомості СО та отриманих під час зустрічей, наявні приклади перезарахування результатів за такими ОК: ОК Публічне адміністрування (Сертифікат про стажування у виконкомі Івано-Франківської міської ради за проєктом «Молодь і влада» (https://surl.li/tgjion) , окремі теми з ОК Інформаційні та психологічні операції , ОК Теорія міжнародних відносин і ВК Глобальні і регіональні системи безпеки, окремі теми ОК Соціокультурна та інформаційна безпека, ВК Політичний менеджмент і ВК Волонтерський рух. Сертифікати про проходження курсів розміщені на вебсторінці кафедри політичних наук (https://surl.li/vknykm) .

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Правила прийому на навчання за ОП «Політологія. Національна безпека» 2022-2024 років укладені відповідно до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в КНУ ім. В. Стефаника. У 2025 р. прийом на 1-й курс здобувачів на навчання за ОП не проводився. Правила є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти. Правила прийому на навчання за освітньою програмою ОП «Політологія. Національна безпека» враховували її особливості. Заклад вищої освіти у межах ОП здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах та під

час академічної мобільності, а також здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. На ОП наявна практика визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти.

Недоліки

Несуттєвим недоліком в контексті критерію є відсутність міжнародної академічної мобільності здобувачів освіти.

Рекомендації

ЕГ рекомендує з'ясувати причини низької активності здобувачів освіти щодо академічної мобільності шляхом анкетування. Згідно отриманих результатів, зважаючи на сучасні виклики, у 2026-2027 н.р. популяризувати можливості залучення здобувачів освіти за ОП до програм академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Освітній процес за ОП «Політологія. Національна безпека» організовується відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в КНУ ім. В. Стефаника (https://surli.cc/uehswg), графіку освітнього процесу та чинного законодавства. Суспільно-гуманітарний профіль із безпековою спеціалізацією визначає методичний арсенал ОП: лекції (зокрема проблемні та аналітично-інформаційні), семінарські заняття із застосуванням інтерактивних методів (дебати, дискусії, мозковий штурм, аналіз кейсів, рольові ігри), самостійна робота. ЕГ ознайомилась з даними опитування та констатує, що механізм диференціації результатів за окремими ОП кафедри перебуває у стадії впровадження. Водночас результати опитування, наявні в системі, не свідчать про наявність суттєвих претензій до якості викладання саме за цією освітньою програмою. Студентоцентрований підхід забезпечується через надання здобувачам права вільного вибору навчальних дисциплін з трирівневого каталогу ВК, обрання теми курсових та кваліфікаційної роботи, бази практики, можливість навчання за індивідуальним графіком. Академічна свобода НПП гарантується Статутом університету: кожен викладач самостійно визначає структуру ОК, тематику занять і список літератури з подальшим затвердженням на засіданні кафедри. Результати опитування Центру забезпечення якості свідчать про високий рівень задоволеності здобувачів навчанням (4.6–5.0 з 5 балів).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабуса)

Інформування здобувачів здійснюється через кілька каналів. На сайті кафедри (https://surli.cc/cywxvn) у відкритому доступі розміщено силабуси всіх обов'язкових та вибіркових ОК. Розділ «Навчально-методичні матеріали» (https://surli.cc/whpcyn) забезпечує доступ до навчально-методичного забезпечення дисциплін. Силабуси містять мету, завдання, компетентності, ПРН, структуру дисципліни, систему оцінювання за стобальною шкалою (50 балів - поточна робота, 50 балів - екзамен/залік), рекомендовану літературу та відомості про можливість зарахування неформальної освіти. На першому занятті викладач детально ознайомлює здобувачів зі змістом ОК та критеріями оцінювання. Доступ до електронних навчальних матеріалів забезпечено через систему d-learn (https://surli.cc/svusjx).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми

Поєднання навчання та досліджень реалізується через низку структурних елементів ОП. ОК 26 «Науковий семінар» та ОК 33 «Методика і техніка політологічних досліджень» формують методологічну базу для самостійних досліджень у сфері безпеки. Дві курсові роботи (4 та 6 семестри) та кваліфікаційна робота є основними формами науково-дослідницької діяльності здобувачів, тематика яких орієнтована на актуальні проблеми національної безпеки. Здобувачі беруть участь у щорічних звітних наукових конференціях університету, публікують результати у студентських виданнях «Еврика» та «Політія» (https://surli.cc/smmcjb). На сайті кафедри розміщено теми наукових досліджень НПП та можливості для залучення здобувачів до спільних наукових проєктів (https://surli.cc/dmkthv). Результати спільних досліджень НПП і здобувачів публікуються у «Віснику ПНУ. Серія: Політологія» та матеріалах щорічної конференції «Політичні процеси сучасності: глобальний та регіональний вимір». Монолатій І.С. для налагодження освітньо-наукової співпраці у січні 2025 р. перебував у Мазовецькій академії у Плоцьку, де виступив на науковому семінарі з проблем національної безпеки Польщі та України. Монолатій І.С. у січні 2025 р. перебував у Мазовецькій академії у Плоцьку, де виступив на науковому семінарі з проблем національної безпеки Польщі та України, а отримані результати використані в оновленні змісту профільних ОК.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

НПП щорічно переглядають і оновлюють зміст ОК у системі d-learn на основі власних наукових досліджень, стажувань та вимог ринку праці. Зафіксовані конкретні приклади: Кобець Ю.В. - використала результати міжнародного стажування (проєкт «Воєнна безпека в структурі системи національної безпеки») для ОК «Система національної безпеки»; Міщук М.Б. - «Релігійна складова нац. безпеки України» для ОК «Теорія безпеки» та ВК «Релігійна безпека»; Матвієнків С.М. - «Інформаційна безпека громадян як складова національної безпеки держави» для ВК «Мас-медіа в політичному житті суспільства». ЕГ перевірила силабуси ОК, розміщені на сайті кафедри, та d-learn на наявність застарілих матеріалів і російськомовних джерел. Встановлено, що у переглянутих силабусах (ОК 11 «Теорія безпеки», ОК 19 «Система національної безпеки», ОК 22 «Військово-політична безпека», ОК 28 «Соціокультурна та інформаційна безпека», ОК 33 «Методика і техніка політологічних досліджень») рекомендована до вивчення наукова та навчально-методична література є україномовною та/або англомовною. Відповідно до результатів зустрічі 10 з представниками НЦДНМОД, матеріали d-learn для дисциплін цієї ОП не містять посилань на застарілі або російськомовні джерела. ЕГ кваліфікує це як виконання рекомендації попередньої ЕГ та ГЕР. НПП кафедри активно публікуються у виданнях, що індексуються в Scopus та WoS (https://surli.cc/xhphis).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов’язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти

Університет реалізує «Стратегію інтернаціоналізації КНУ ім. В. Стефаника на 2026-2030 рр.». Упродовж 2022–2025 рр. 7 НПП кафедри пройшли міжнародне стажування у зарубіжних університетах (https://surli.cc/mhrqil). ЗВО підписав двосторонні договори про співпрацю з університетами Польщі, Словаччини та Латвії. До освітнього процесу залучались запрошені викладачі з-за кордону. Двоє НПП мають сертифікат рівня B2, двоє - C1 з англійської мови. Здобувачі мають безкоштовний постійний доступ до міжнародних ресурсів: Scopus, WoS, ScienceDirect eBooks (Elsevier). ЕГ встановила відсутність документованих прикладів реалізованої академічної мобільності здобувачів саме ОП «Політологія. Національна безпека». Водночас ця обставина пов'язана з особливостями профілю ОП та воєнним станом в Україні, а не із системними вадами організації навчального процесу. Університет має чинне Положення про академічну мобільність (https://surli.cc/vsehkk) та механізми підтримки участі здобувачів у міжнародних програмах. Відсутність дисциплін з викладанням англійською мовою також обмежує реальну інтернаціоналізацію навчального процесу безпосередньо для здобувачів.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Освітній процес відповідає вимогам чинного законодавства та здійснюється на засадах студентоцентрованого підходу й академічної свободи. Документовані приклади оновлення змісту ОК безпосередньо на основі стажувань НПП є особливо цінними для безпекового профілю. Функціонуюча система неформальної освіти з прикладами зарахування курсів безпекової тематики, власні наукові видання кафедри, залучення практиків безпекового сектору - позитивні практики. НПП систематично підвищують кваліфікацію, що підтверджено сертифікатами на сайті кафедри.

Недоліки

Результати опитувань задоволеності здобувачів якістю освіти не розмежовані між ОП 39742 та ОП 17028, що унеможливлює об’єктивну оцінку якості викладання саме за цією програмою Відсутні документовані приклади

реалізованої академічної мобільності здобувачів ОП «Політологія. Національна безпека» - з урахуванням умов воєнного стану та специфіки профілю ОП цей факт не є суттєвим недоліком організації освітнього процесу. ОК 23 «Іноземна мова (англійська)» (4 сем., 9 годин аудиторних занять, 3 кредити ЄКТС) забезпечує реальне набуття здобувачами мовних компетентностей відповідно до РН 2.

Рекомендації

Розробити та закріпити в ОП механізм залучення здобувачів до програм академічної мобільності, зокрема у рамках партнерства з безпековими та оборонними інститутами університетів-партнерів. Рекомендується забезпечити технічне та організаційне розмежування результатів опитувань задоволеності здобувачів в системі ЦЗЯ за окремими ОП кафедри для підвищення об'єктивності моніторингу якості. Рекомендується поступово запроваджувати іншомовний компонент у профільних безпекових ОК у форматі окремих тем або практичних завдань з використанням англомовних першоджерел.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти у Карпатському університету імені Василя Стефаника є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання регламентуються такими документами: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (https://surli.cc/kzgoqv), Положення про моніторинг якості рівня знань здобувачів (http://surl.li/rwmasl), Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (https://surli.cc/hkljmk). Інформація про критерії та порядок оцінювання здобувачів як за вхідні, поточні (перевірка знань під час семінарів/практик) та підсумкові (екзамени та заліки) форми контролю висвітлено в силабусах до кожного ОК. На Зустрічі 4 зі здобувачами освіти було підтверджено, що студенти ознайомлені з формами контролю та критеріями оцінювання, викладачі повідомляють цю інформацію усно під час занять, так і через електронні засоби зв'язку. Необхідна інформація про порядок і критерії оцінювання знаходиться на сайті кафедри (https://kpn.cnu.edu.ua/) та в системі дистанційного навчання D-learn (https://d-learn.pnu.edu.ua/), доступ для всіх здобувачів є вільним і безоплатним (Зустрічі 3,4).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений

Стандартом вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня освіти за ОП «Політологія. Національна безпека» передбачено проведення атестації у формі захисту кваліфікаційної роботи, який передбачає оцінювання досягнення результатів навчання. Процедура атестації регулюється внутрішніми документами ЗВО, які розміщені у вільному доступі на сайті (Кодекс честі закладу вищої освіти; Положення про запобігання академічному плагіату та порушення академічної доброчесності; Методичні вказівки щодо написання, оформлення та захисту бакалаврських робіт). ЕГ переконалася, що кваліфікаційні роботи здобувачів розміщені та зберігаються у репозитарії університету (https://lib-repo.pnu.edu.ua/) у розділі Наукові роботи студентів, магістрантів, аспірантів (ФІПМВ) (https://surl.li/wascvj), таким чином, форма атестації відповідає вимогам стандарту. ОК 63 Атестація (https://surl.li/gcnhwn) містить повний перелік програмних результатів навчання та компетентностей, визначених Стандартом вищої освіти, що підтверджує дотримання принципу комплексності підсумкової атестації відповідно до вимог ч. 1 ст. 6 Закону України «Про вищу освіту».

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність

екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Інформація про контрольні заходи та форми атестації регламентується такими документами: Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (https://surl.li/bwzccf), Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (https://surl.li/jbqhhy), Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії (https://surl.li/tbylqw), на зустрічах з НПП та здобувачами ОП було підтверджено розуміння необхідних вимог (Зустріч 3, 4). Також у ЗВО функціонує Кодекс честі (https://surl.li/vwpxiy), яким визначено загальні принципи та правила етичної поведінки НПП, співробітників та осіб, що навчаються. Під час зустрічей експертна група ознайомилася з процедурами запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, які регламентуються Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (https://surl.li/itwlbl) та Про затвердження Методичних рекомендацій щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (https://surli.cc/ijemzh). Учасники освітнього процесу ознайомлені з порядком оскарження процедури і результатів проведення контрольних заходів (Зустріч 3,4), але практика застосування його на ОП відсутня. Під час проведення фокус-груп зі здобувачами вищої освіти, академічним персоналом, представниками допоміжних підрозділів ЕГ пересвідчилась, що випадків необ'єктивного оцінювання, оскарження результатів контрольних заходів та атестації здобувачів, конфлікту інтересів за цією ОП не виявлено (Зустріч 3,4,8).

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності у Карпатському університету імені Василя Стефаника врегульовано Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти (https://surl.li/icovuv), Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (https://is.gd/S4p3Nt), Положенням про політику відповідального використання технологій штучного інтелекту (https://surli.cc/pupror) та Кодексом честі університету (https://surl.li/bfxoox), з яким ознайомлюються всі учасники освітнього процесу (зустріч 3,4,5,7,8). В ЗВО функціонує відділ запобігання та виявлення корупції (https://vzvk.cnu.edu.ua/) та гаряча лінія із ректором для здобувачів освіти (https://surli.cc/vscjwv). Усі кваліфікаційні та курсові роботи перевіряються системою StrikePlagiarism, а зберігаються у репозитарії університету (https://lib-repo.pnu.edu.ua/). Популяризація академічної доброчесності здійснюється через різні заходи, тренінги, вебінари, до яких долучаються здобувачі освіти (Зустріч 4,5). Заходи у сфері академічної доброчесності організовують: Школа академічної доброчесності (https://surl.li/keujfo, https://surl.li/fvlhyp), Вчена рада університету (https://surl.li/ibgvnj), Відділ із запобігання та виявлення корупції (https://surl.li/ccqsej, https://is.gd/81Q7qK), Рада молодих вчених (https://surli.cc/ackyzb), організатори освітніх інтенсивів і тренінгів (https://surli.cc/iaxcab). Здобувачі освіти та науково-педагогічні працівники підписують декларацію про дотримання академічної доброчесності (https://surl.li/goytjk, https://surl.li/zuvham). У разі виявлення порушень академічної доброчесності для здобувачів передбачено академічні санкції, повторне перескладання або відрахування, а для НПП дострокове розірвання контракту. ЕГ встановлено, що на даний момент не зафіксовано випадків порушення принципів академічної доброчесності учасниками освітнього процесу. (Зустріч 3,4,5).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти що застосовуються на ОП "Політологія. Національна безпека" є чіткими, зрозумілими, сприяють досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання, загалом відповідають студентоцентрованому підходу. Форма атестації відповідає вимогам стандарту за ОП «Політологія. Національна безпека» першого (бакалаврського) рівня. Карпатський національний університет імені Василя Стефаника пропагує академічну доброчесність. Здобувачі освіти долучаються до заходів академічної доброчесності. Порядок оскарження процедури і результатів проведення контрольних заходів унормований, викладачі та здобувачі ознайомлені з ним. В університеті діє відділ запобігання та виявлення корупції, який забезпечує прозорість і протидіє корупційним проявам. Для прямого зв'язку з керівництвом функціонує гаряча лінія з ректором, через яку можна швидко вирішити питання, пов'язані з академічною доброчесністю. Зворотний зв'язок від студентів щодо якості викладання збирається через електронне опитування «Викладач очима студентів», а питання етики та доброчесності розглядає спеціально створена Комісія з питань етики та академічної доброчесності.

Недоліки

Не виявлено.

Рекомендації

Відсутні.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством

Кваліфікація та професійний досвід науково-педагогічних працівників (НПП), залучених до реалізації освітньої програми, повністю відповідають законодавчим вимогам та профілю дисциплін. До реалізації ОП залучено 18 НПП, серед яких 4 особи (17%) працюють на посадах професорів і мають науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора, а 83% мають ступінь кандидата наук (https://surl.lu/uccjdk). Також, одразу четверо викладачів програми є діючими експертами Національного агентства з акредитації освітніх програм, а ще один - експертом МОН, що сприяє глибокому розумінню критеріїв якості вищої освіти та безпосередньому впровадженню кращих практик у реалізацію даної ОП. Під час зустрічей з викладачами підтверджено їхню високу фахову та публікаційну активність. НПП регулярно публікують результати своїх досліджень у фахових виданнях України та виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus і Web of Science. Високий рівень компетентності персоналу підтверджується тим, що четверо НПП кафедри є діючими експертами Національного агентства з акредитації освітніх програм. Розподіл навчальних дисциплін здійснюється відповідно до Ліцензійних умов та внутрішнього «Порядку розподілу навчальних дисциплін…» (наказ № 362 від 12.06.2023 р.). Зустрічі зі здобувачами та аналіз силабусів підтвердили, що викладачі безпекових компонентів інтегрують свої наукові здобутки та досвід стажувань у навчальний процес. Незважаючи на високий теоретичний рівень підготовки штатних викладачів, програма потребує посилення практичної складової через залучення фахівців із безпосереднім досвідом роботи у структурах сектору безпеки і оборони для викладання вузькоспеціалізованих дисциплін. Наразі взаємодія з професіоналами-практиками має переважно епізодичний характер (гостьові лекції, практики), що зумовлює необхідність переходу до їхньої системної участі в аудиторному освітньому процесі на засадах сумісництва.

2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються

Університет застосовує прозорі та об'єктивні процедури відбору кадрів, які базуються на «Положенні про порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників університету» (https://surl.lt/yomxys). До основних недискримінаційних критеріїв конкурсного відбору належать: наявність наукового ступеня та вченого звання, стаж роботи, кількість наукових публікацій за останні 5 років, наявність методичних розробок, стажування та участь у міжнародних конференціях. Зустрічі з керівництвом факультету та представниками кадрової служби підтвердили послідовне застосування цих норм (Зустріч 7 із адміністративним персоналом, Зустріч 8 із допоміжними структурними підрозділами). Потрібний рівень професіоналізму також моніториться через процедуру щорічного рейтингування викладачів згідно з відповідним «Положенням про рейтингове оцінювання ефективності роботи НПП…» (https://surl.li/xdddtc). Зазначені інструменти створюють ефективну систему відбору та утримання висококваліфікованих фахівців.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу

Експертна група підтверджує системне і багатоформатне залучення стейкголдерів та фахівців-практиків до реалізації ОП. Роботодавці беруть безпосередню участь в організації практичної підготовки: ЗВО уклав відповідні договори для проведення навчально-ознайомлювальної та виробничої практик з Головним управлінням Національної поліції, управліннями ДСНС, а також Івано-Франківською ОВА та міською радою. Під час зустрічей із стейкголдерами було підтверджено їхню участь в оновленні змісту програми, атестації та гостьових лекцій. До освітнього процесу систематично залучаються керівники правоохоронних та адміністративних органів, зокрема: С.

Безпалько (начальник ГУНП в області), І. Корольчук (начальник відділу з питань цивільного захисту ОДА), І. Влізло (УПНС міської ради), інспектор поліції М. Гурак, а також капелан бригади тактичної авіації В. Духович. Це дозволяє здобувачам поєднувати теоретичні знання з реальними безпековими викликами регіону та держави (Зустріч 6 зі стейкголдерами (роботодавцями)).

4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності

В Університеті створено дієве середовище для професійного зростання викладачів, що регламентується Положеннями про підвищення кваліфікації та про надання творчих відпусток (https://surl.li/inpslq; https://surl.lt/qwfdpw). Викладачі ОП регулярно проходять стажування (не менше 6 кредитів ЄКТС кожні 5 років) як в українських, так і в провідних зарубіжних ЗВО. Зокрема, підтверджено факти міжнародного стажування значної частини колективу на кафедрі Польсько-Українських Студій Ягеллонського університету (Польща) (Зустріч 3 з академічним персоналом). Заклад ефективно стимулює викладацьку та наукову майстерність через матеріальні та нематеріальні заохочення. Під час інтерв'ю викладачі підтвердили, що ЗВО зменшує навчальне навантаження за публікації у виданнях баз Scopus та Web of Science (Зустріч 3 з академічним персоналом). Високий рівень майстерності колективу ОП відзначений на рівні ЗВО (Академічна нагорода ім. В. Стефаника, медалі «За заслуги перед Університетом») та держави (звання «Заслужений працівник освіти України», «Заслужений діяч науки і техніки України», орден Хреста Івана Мазепи). Крім того, діє внутрішня інфраструктура підтримки — Центр інноваційних освітніх технологій «PNU EcoSystem» (https://ciot.cnu.edu.ua/main_purposes/) та створено «Путівник для науковця ПНУ» для активізації грантової діяльності (https://surl.li/fkasjp).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Освітня програма та освітня діяльність за нею відповідають вимогам Критерію 6. Процедури добору кадрів, їхня кваліфікація та залучення стейкголдерів загалом дозволяють забезпечити належний рівень підготовки здобувачів, хоча існують певні зони для вдосконалення у частині посилення практичної складової викладання. Високий експертний та науковий потенціал викладацького складу. Усі залучені до реалізації ОП науково-педагогічні працівники мають наукові ступені (доктори та кандидати наук). Викладачі демонструють високу публікаційну активність у виданнях баз Scopus та Web of Science. Системна інтернаціоналізація та грантова активність викладачів. Викладачі регулярно долучаються до міжнародних проєктів (зокрема, грант Центру діалогу ім. Ю. Мєрошевського) та проходять міжнародні стажування, як-от на кафедрі Польсько-Українських Студій Ягеллонського університету.

Недоліки

Обмежений практичний досвід штатних викладачів у вузьких безпекових сферах. Попри потужну науково-теоретичну базу (історія, політологія), штатні викладачі, які забезпечують низку вузькоспеціалізованих безпекових дисциплін (наприклад, «Кібербезпека в системі національної безпеки»), не завжди мають відповідний підтверджений досвід безпосередньої практичної роботи у структурах сектору безпеки і оборони. Формат залучення професіоналів-практиків. Згідно з наданою інформацією, залучення роботодавців здебільшого обмежується форматами гостьових зустрічей, керівництвом практиками та участю в атестаціях. Недостатньо чітко простежується їхня системна участь у регулярному проведенні аудиторних занять (як викладачів-сумісників), що є важливим для практикоорієнтованої безпекової програми.

Рекомендації

Розширити частку практиків в аудиторному викладанні. Керівництву факультету та гаранту ОП до початку наступного навчального року розглянути можливість залучення професіоналів-практиків із реальним досвідом роботи в правоохоронних чи безпекових органах не лише до гостьових лекцій, але й до регулярного викладання (на умовах сумісництва чи погодинної оплати) окремих модулів у межах профільних дисциплін («Кібербезпека», «Публічне адміністрування в національній безпеці» тощо).

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання

Матеріально-технічні ресурси університету забезпечують виконання цілей, поставлених в ОП. В освітньому процесі активно використовується цифрові технології, комп'ютерна техніка та мережеве обладнання. Для підготовки здобувачів задіяно 8 аудиторій, частина з яких оснащена мультимедійною технікою та засобами для презентацій. Важливу роль відіграє наукова бібліотека (http://lib.pnu.edu.ua/), яка має 13 читальних залів і забезпечує доступ до широкого спектра ресурсів: електронного каталогу, репозитарію на базі DSpace, навчальних матеріалів і наукових публікацій (Огляд МТБ). В бібліотеці відбувається постійне оновлення літератури. Студенти також користуються міжнародними наукометричними базами на безоплатній основі, зокрема Scopus, що підсилює дослідницьку складову навчання (Огляд МТБ, Зустріч 4). Освітній процес підтримується Центром інноваційних освітніх технологій «PNU EcoSystem». Усі дисципліни забезпечені навчально-методичними матеріалами, а силабуси доступні онлайн http://surl.li/gtfekc. Під час відеоогляду матеріально-технічної бази підтверджено належний стан навчальних корпусів і аудиторій. Студенти мають доступ до Wi-Fi, бібліотечних і спільних просторів, а також до інфраструктури для відпочинку й спорту: стадіону «Наука», спортивних залів і їдалень (http://surl.li/kdwpht). Здобувачі освіти відзначають належний стан гуртожитків, наявні необхідні умови для проживання (Огляд МТБ, Зустріч 4,5). Університет також підтримує студентське самоврядування, забезпечуючи його приміщеннями, технікою та ресурсами (Зустріч 5).

2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

ЗВО забезпечує вільний та безкоштовний доступ викладачів та здобувачів вищої освіти до інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах ОП. Під час зустрічей було встановлено, що учасники освітнього середовища мають вільний та безкоштовний доступ до бібліотеки, яка налічує 13 читальних зал та забезпечує здобувачів освіти необхідними матеріалами для навчання (Огляд МТБ, Зустріч 3,4,8). Студенти мають вільний доступ до електронного каталогу бібліотеки https://salo.li/f7E6fB2, а також у відкритому доступі знаходиться репозитарій КНУ ім. В. Стефаника (https://salo.li/8802bFb). Університет забезпечує вільний доступ до власної дистанційної платформи D-learn (https://d-learn.pnu.edu.ua). Під час зустрічі ЕГ мала можливість переконатись, як саме функціонує платформа (Зустріч 9). Функціонує Навчально-науковий Центр студентського розвитку (https://salo.li/55faAbA), основними напрямками роботи якого є творча діяльність, робота з працівниками університету, співпраця з випускниками, залучення коштів (Зустріч 8).

3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

В КНУ ім. В. Стефаника освітнє середовище облаштоване на належному рівні, надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, є безпечним для життя, фізичного та ментального здоров'я здобувачів, що навчаються за ОП, а також інших учасників освітнього процесу. Здобувачі проходять вступний та повторний інструктаж щодо безпеки життєдіяльності. На базі університету функціонує Навчальна лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи (https://vvppr.pnu.edu.ua/), яка проводить практичну та просвітницьку діяльність щодо психологічного стану студентів; функціонує спортивний клуб «Наука» (https://skn.pnu.edu.ua/pro-nas-2/), який проводить роботу із студентами та працівниками в різних формах. Працює спортивно-оздоровчий комплекс «Смерічка» (Зустріч 4,5,7). Здобувачі освіти мають можливість задовольнити свої інтереси через співпрацю зі студентським сенатом (https://cnu.edu.ua/studentskyj-senat/), профкомом (https://cnu.edu.ua/studentskyj-profkom/), Центром студентського розвитку (https://surl.li/dyrsdr), Проектно-освітнім центром "Агенти змін" (https://agentyzmin.pnu.edu.ua/) (Зустріч 4,5). Безпека освітнього середовища регулюється законодавством, внутрішніми актами та наказами ректора (http://surl.li/qjahvm). В Університеті облаштовані місця для протипожежної безпеки, наявні засоби пожежогасіння (вогнегасники, сигналізація). Однак, під час огляду матеріально-технічної бази ЗВО у дистанційному форматі, зокрема студентських гуртожитків, приміщень університету, укриттів було виявлено, що вогнегасники не закріплені належним чином, а стоять на підлозі (Огляд МТБ). Під час фокус-групи зі здобувачами було відзначено, що студенти задоволені умовами проживання в гуртожитку (Зустріч 4).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою

ЗВО забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів ОП "Політологія. Національна безпека". Кафедра політичних наук (https://kpn.cnu.edu.ua/) та факультет історії, політології і міжнародних відносин (https://ipmv.cnu.edu.ua/) надають організаційну та інформаційно-консультативну підтримку. Студентське самоврядування забезпечує організаційну та інформаційну підтримку студентів через захист прав та інтересів студентів (Зустріч 5). Студентський профком надає соціальну підтримку (https://cnu.edu.ua/studentskyj-profkom/). Студенти мають можливість отримувати стипендію (соціальна стипендія (https://pnu.edu.ua/derzhavni-stypendii/), недержавні стипендії від фонду Лозинських, фонду Інституту Східноєвропейських досліджень та фонду «Повір у себе» (https://pnu.edu.ua/nederzhavni-stypendii/), підвищена академічна стипендія) (Зустріч 8). Центр забезпечення якості освіти (https://cqa.pnu.edu.ua/) здійснює вивчення рівня задоволеності здобувачів підтримкою ЗВО (Зустріч 8). Навчальна лабораторія виховної та психологопедагогічної роботи надає кваліфіковану психологічну допомогу студентам та здійснює системний психологічний супровід освітнього процесу (Зустріч 7). На зустрічі ЕГ переконалась, що студенти підтверджують їх загальну задоволеність рівнем підтримки та якістю освітнього середовища (Зустріч 4).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Під час ознайомлення з матеріально-технічною базою ЗВО ЕГ встановила, що ЗВО створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами. В університеті наявна необхідна інфраструктура для осіб з особливими освітніми потребами: навчальний корпус обладнано спеціальним підйомником, наявні спеціальні вбиральні для осіб з особливими потребами, пандуси, ліфт з позначкою для осіб з особливими потребами, кнопки ліфтів мають маркування шрифтом Брайля, підйомник (Огляд МТБ). Під час зустрічі було продемонстровано дистанційну платформу D-Learn, як допоміжний спосіб у навчанні для виконання завдань, тестів (Зустріч 9). В Університеті створено "Центр освіти і піклування дітей раннього і дошкільного віку", який надає можливість здобувачам вищої освіти, які мають дітей чи створили молоду сім'ю реалізовувати права на освіту (Огляд МТБ). У відкритому доступі розміщений Акт огляду навчальних корпусів університету на предмет їх відповідності державним будівельним нормам в частині доступності для маломобільних груп населення, у тому числі осіб з інвалідністю з порушеннями зору, слуху та опорно-рухового апарату (https://surli.cc/vfzecg). Наразі особи з особливими потребами на ОП, що акредитується, не навчаються, проте ЗВО створює достатні умови в разі їх появи на ОП.

6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

В університеті діє чітка та прозора політика врегулювання конфліктних ситуацій, зокрема щодо сексуальних домагань, дискримінації та корупції. Усі процедури доступні учасникам освітнього процесу та послідовно застосовуються. Етичні норми регулюються Кодексом честі ПНУ http://surl.li/rctoca та Положенням про запобігання насильству й булінгу https://is.gd/xxoEfq. Функціонує Комісія з питань етики та академічної доброчесності, до якої можна звернутися за потреби https://is.gd/RG9dCk. Створено окремі комісії з розгляду випадків булінгу та перевірки потенційно небезпечних місць на території закладу. У групах запроваджено алгоритм превентивно-просвітницької роботи http://surl.li/llgvvx, а куратори мають пам'ятку «Університет — територія без насильства» http://surl.li/obwmfh. Антикорупційна діяльність здійснюється відповідно до законодавства. В університеті працює відділ з питань запобігання та виявлення корупції https://vzvk.pnu.edu.ua/ на підставі відповідного Положення http://surl.li/jlunsg. Діє гаряча лінія з ректором і телефон довіри https://surl.li/yzsqqd, а також електронна скринька для звернень https://surl.li/oziysz. З 2024 року впроваджено Антикорупційну програму http://surl.li/enfwph із принципом нульової толерантності до корупції. Під час зустрічей ЕГ з фокус-групами з'ясовано, що у здобувачів вищої освіти чи представників органів студентського самоврядування конфліктних ситуацій на ОП «Політологія. Національна безпека» не виникало (Зустріч 4,5,8).

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Матеріально-технічна база та навчально-методичне забезпечення є достатніми для досягнення цілей і програмних результатів навчання. Викладачі та студенти мають вільний і безоплатний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів. Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я, обладнані укриття та задовольняє потреби студентів . Університет забезпечує належну освітню, організаційну, інформаційну, консультативну, соціальну підтримку, а також підтримку фізичного та ментального здоров'я. Створено умови для реалізації права на

освіту осіб з особливими освітніми потребами. Антикорупційні політики та процедури врегулювання конфліктів є доступними і послідовно застосовуються.

Недоліки

Виявлено, що більшість вогнегасників не закріплені належним чином, стоять на підлозі, що порушує вимоги пожежної безпеки.

Рекомендації

Вогнегасники слід розмістити та закріпити на стінах або у спеціальних шафах відповідно до Правил пожежної безпеки в Україні: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

У Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника процедури розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду освітньої програми регламентовані відповідними Положеннями та координуються Центром забезпечення якості освіти. Система управління якістю ЗВО сертифікована за стандартом ISO 9001:2015. Перегляд ОП є системним і відбувається на основі аналізу тенденцій політичної науки, ринку праці та зворотного зв’язку від стейкголдерів (https://surl.li/kyegqi; https://surl.li/drwxsh).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Здобувачі освіти інституційно залучені до процесів забезпечення якості: представники Студентського сенату та Ради молодих вчених входять до складу Ради з якості Університету, Вченої ради ЗВО та Вченої ради факультету. Зворотний зв'язок збирається через анонімні опитування системою «Викладач очима студента», а також під час безпосередньої комунікації з викладачами. Зустрічі підтвердили, що пропозиції студентів реально враховуються: за їхніми рекомендаціями було оновлено тематику вибіркових курсів (наприклад, «Безпекові міжнародні організації», «Безпекові інститути в Україні»), оптимізовано тематику курсових і кваліфікаційних робіт із врахуванням індивідуальних інтересів, а також удосконалено зміст практичної підготовки (Зустріч 9 із випускниками ОП).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об’єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Університет активно залучає до співпраці представників органів державної влади, місцевого самоврядування та правоохоронних органів (зокрема ГУНП, ДСНС, ОВА). Роботодавці надають офіційні рецензії-відгуки на ОП, які обговорюються на кафедрі (https://cutt.ly/GroPxnoN). За результатами опитувань та пропозицій роботодавців до ОП було внесено суттєві зміни: змінено назву ОК «Публічне управління» на «Публічне управління в національній безпеці», додано нові спеціальні компетентності (СК 12) та результати навчання (РН 17, 18), оптимізовано каталог вибіркових дисциплін. Позитивним інституційним кроком стало створення у 2025 році Ради стейкголдерів для всіх ОП спеціальності «Політологія».

4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)

Моніторинг кар'єрного шляху випускників здійснюється за участі викладачів кафедри, кураторів академічних груп. Інформація про успішних випускників публікується на вебсторінках кафедри та факультету. Водночас збір інформації здебільшого спирається на неформальну підтримку контактів через соціальні мережі (Facebook) та особисте спілкування. Варто відзначити, що 11 із 15 викладачів ОП є випускниками цього ж Університету.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін

Внутрішня система забезпечення якості в Університеті базується на динамічній взаємодії стейкхолдерів та координації з боку Центру забезпечення якості освіти, що забезпечує регулярний моніторинг і адаптацію ОП до вимог ринку. Результати систематичних опитувань студентів та зворотний зв'язок від роботодавців аналізуються робочою групою для оперативного коригування змісту дисциплін та освітніх компонентів (https://surli.cc/tdukpl). Практикується взаємовідвідування занять та проведення внутрішніх планових аудитів ОП. Однак виявлено критичний недолік у роботі внутрішньої системи: у 2025 році прийом на 1-й курс за цією ОП не проводився через невідповідність назви ОП вимогам законодавства (абзац третій п. 6 ст. 91 Закону України «Про вищу освіту»). Система внутрішнього забезпечення якості своєчасно не виявила цю юридичну невідповідність на етапі моніторингу, що призвело до зупинки набору.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника конструктивно реагує на результати зовнішніх експертиз. Висновки експертної групи та ГЕР є публічними. На виконання рекомендацій попередньої акредитації в ОП було запроваджено нові ОК («Фізична культура», «Порівняльна політологія», «Шпигунство як інструмент державної безпеки»), додано компетентність щодо неприпустимості корупції (ЗК 8), оптимізовано кредити низки дисциплін. Найголовніше: реагуючи на зауваження експертів щодо нелегітимності назви програми, ЗВО розробив та погодив з МОН України впровадження з вересня 2025 року нової ОП «Політичні комунікації та публічна політика» (https://surli.cc/xephnu).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

В Університеті наявний чіткий розподіл відповідальності за забезпечення якості між структурними підрозділами (https://surli.cc/djeeaz). Культура якості підкріплюється впровадженою Настановою з якості та сертифікацією системи управління за національними і європейськими стандартами ISO (https://surli.cc/kjwohm). Дотримання академічної доброчесності регламентується Кодексом честі та контролюється Комісією з етики та академічної доброчесності (https://surl.li/xhehql).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Освітня програма та освітня діяльність за нею загалом відповідають вимогам Критерію 8, проте внутрішня система забезпечення якості мала збій у механізмах моніторингу та оцінювання, що було усунуто після виявлення. Позитивні практики. Адекватне реагування на результати зовнішнього оцінювання. ЗВО продемонстрував здатність приймати складні інституційні рішення: визнавши проблему з нормативною невідповідністю назви програми, Університет оперативно розробив та погодив з МОН принципово нову ОП для майбутніх наборів.

Недоліки

Неформальний характер процедури відстеження кар'єрного шляху випускників, яка спирається переважно на особисті контакти та соцмережі.

Рекомендації

Інституційно формалізувати механізм моніторингу кар'єрного шляху випускників (наприклад, через запровадження регулярного стандартизованого анкетування), щоб перевести цей процес із площини особистих контактів викладачів у площину системної університетської аналітики.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Права і обов'язки учасників освітнього процесу визначені такими нормативними документами: Статут Університету https://surli.cc/uyqybg, Колективний договір: https://surli.cc/sqdxxg, Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу: https://surli.cc/wfssbc, Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти: https://surli.cc/anrdah, Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір освітніх компонентів: https://surli.cc/iddfdy, Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу: https://surli.cc/ityist, Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти: https://surli.cc/ddefhf, Положення про підвищення кваліфікації НПП: https://surli.cc/tmzkuz, Положення про рейтингове оцінювання ефективності роботи НПП ЗВО: https://surli.cc/npheaf, Положення про кадрове забезпечення освітніх програм та кадрове забезпечення освітнього процесу освітніх програм: https://surli.cc/nxpyvk , Кодекс честі: https://surli.cc/yqcukg. Правила і процедури є чіткими та зрозумілими, розміщені на офіційному сайті (https://surli.cc/bjpfcm), та дотримуються під час реалізації освітнього програми.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

У Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника відбувається оприлюднення проєктів ОП на офіційному сайті (https://surl.li/qylcrz). На сторінці сайту міститься електронна пошта для надсилання пропозицій та зауважень (mykhailo.moskaliuk@cnu.edu.ua), а також посилання на Google-forms для внесення пропозицій щодо удосконалення ОП (https://surl.li/kknqvi). Під час проведення зустрічей зі здобувачами освіти та стейкхолдерами, було виявлено, що представники ЗВО зверталися до них під час розробки та внесення змін до ОП «Політологія. Національна безпека». (Зустріч 4, 6).

3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Університет забезпечує відкритий доступ до інформації та документів на своєму офіційному вебсайті відповідно до вимог чинного законодавства. На офіційному сайті кафедри політичних наук (https://surli.cc/fintgv) у рубриці Освітній процес розміщена інформація про освітню програму (навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, що дозволяє зацікавленим особам та суспільству зрозуміти її цілі, очікувані результати навчання та компоненти.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника своєчасно та систематично оприлюднює всі необхідні документи й інформацію, що стосується освітніх програм, навчальних планів, силабусів дисциплін, а також можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, розміщуючи їх в Електронному фонді, посилання на який є на офіційному сайті ЗВО та вебсторінці кафедри. Під час зустрічей НПП та здобувачі підтвердили свою обізнаність з цими документами.

Недоліки

Відсутність систематичного оприлюднення рецензій стейкхолдерів.

Рекомендації

Рекомендуємо розробити та оприлюднити на сайті кафедри таблицю пропозицій стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності

не застосовується

2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників

не застосовується

3. Заклад вищої освіти здатний сформувати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі

не застосовується

4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)

не застосовується

5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо

не застосовується

6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

не застосовується

Недоліки

не застосовується

Рекомендації

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні.**

За результатами експертного оцінювання експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проєктування освітньої програми	В
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В
Критерій 6. Людські ресурси	В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	*не застосовується*

За результатами експертного оцінювання рішенням експертної групи є **акредитація.**

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	*Програма візиту зміни.xlsx*	QnHCi35hx1qP/9EDyirVZ3IyRdoCoPqEgAp4eu/SZUE=
Додаток	*Додаток до звіту ЕГ Перелік суттєвих недоліків Політологія. Нац безпека.xlsx*	DTaTCv2tG2WWhKIEBCb+LLbrcwUOotRFNFZbpEumSoE=

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели експертне оцінювання у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Валюх Людмила Іванівна

Члени експертної групи

Мордзинська Надія Анатоліївна

Козлов Костянтин Іванович

Бруяка Марія Анатоліївна